

Activiteiten- en mitigatieplan

De Kraan 37 Berkel-Enschot

4 februari 2020

Galgeneind 12 | De Moer | 013-5159427
info@brouwersgroenaannemers.nl
www.brouwersgroenaannemers.nl

ecologisch beheer | ecologische quickscans | natuurtoetsen | beheerplannen | monitoring | mitigatie | faunavoorzieningen

Colofon

Projectnummer: 18/0894

In opdracht van: Tiwos

Gert Jan van Sluijs

013-5490866

gertjanvansluijs@tiwos.nl

Opgesteld door: B. (Bas) Dielen

Ecoloog

06-53979274

bas@brouwersgroenaannemers.nl

Collegiale toets: D. (David) van Iersel

Status: Definitief, 4 februari 2020

Aantal pagina's 41

© copyright Brouwers Groenaannemers B.V. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt, anders dan bedoeld voor de doelstelling van dit rapport, zonder schriftelijke toestemming van Brouwers Groenaannemers B.V.

Inhoud

1.	Inleiding.....	5
1.1.	Aanleiding.....	5
1.2.	Doel van de ontwikkeling.....	5
1.3.	Doel van het activiteitenplan.....	5
2.	Huidige en toekomstige situatie	7
2.1.	Gebiedsomschrijving en ligging	7
2.2.	Toekomstige situatie	9
2.3.	Omschrijving werkzaamheden en planning	10
3.	Aanwezige natuurwaarden	12
3.1.	Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden	12
	Natura 2000-gebieden.....	12
	NNB.....	12
3.2.	Aanwezigheid en verspreiding van beschermde soorten.....	13
	Beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn	14
	Beschermingsregime soorten van de Habitatrichtlijn	15
	Beschermingsregime 'andere soorten', bijlage A	16
3.3.	Risico-analyse soortbescherming.....	16
	Beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn	16
	Beschermingsregime soorten van de Habitatrichtlijn	17
	Beschermingsregime 'andere soorten', bijlage A	17
3.4.	Verantwoording onderzoeksgegevens en deskundigheid	18
4.	Effectbeoordeling.....	19
4.1.	Effecten op beschermde natuurgebieden	19
	Natura 2000-gebieden.....	19
	NNB.....	19
4.2.	Effecten op beschermde soorten	19
	Beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn	19
	Beschermingsregime soorten van de Habitatrichtlijn	21
	Beschermingsregime 'andere soorten', bijlage A	21
4.3.	Effecten op de (gunstige) staat van instandhouding	22
	Beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn	22
	Beschermingsregime soorten van de Habitatrichtlijn	26
	Beschermingsregime 'andere soorten', bijlage A	27
4.4.	Alternatievenoverweging.....	28

Alternatieve locatie	28
Alternatieve inrichting	29
Alternatieve werkwijze en planning	29
4.5. Belangenafweging	30
5. Mitigerende maatregelen	32
5.1. Soortspecifiek zorgvuldig handelen	32
Werken buiten de kwetsbare periode	32
Aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen	32
Huidige verblijfplaats ontoegankelijk/ongeschikt maken	36
Inschakelen kerkuildeskundige	36
Monitoring en onderhoud	36
5.2. Algemeen zorgvuldig handelen	37
5.3. Ecologisch werkprotocol	38
6. Bronvermelding	39
Bijlage 1: Ecologisch deskundige	41

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Tiwos (Tilburgse Woonstichting) is voornemens om 25 sociale huurwoningen te realiseren in het gebied Koningsoord te Berkel-Enschot, waarbij in combinatie een éénkapper wordt gerealiseerd vanuit een particuliere initiatiefnemer. Eveneens wordt de inrichting van het openbaar gebied binnen het project gerealiseerd. Voor dergelijke plannen en ruimtelijke ingrepen dient, in het kader van de Wet natuurbescherming (vervolgens Wnb), onderzoek gedaan te worden naar de aanwezige natuurwaarden en dient een beoordeling gemaakt te worden van eventuele negatieve effecten van de plannen op deze natuurwaarden.

Uit flora- en faunaonderzoek, uitgevoerd door het Ecologisch Adviesbureau Cools, blijkt dat binnen het plangebied een vaste verblijfplaats van kerkuil (*Tyto alba*) aanwezig is (Cools, 2017). De kerkuil is een vogelsoort waarvan de verblijfplaats jaarrond beschermd is vanuit de Wnb. Ook de functionele leefomgeving valt onder deze wettelijke bescherming. Als gevolg van de voorgenomen plannen, zullen negatieve effecten op de verblijfplaats van de kerkuil plaatsvinden, hetgeen tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb leidt. Om overtreding te voorkomen worden mitigerende maatregelen getroffen. Ook wordt ontheffing aangevraagd bij het bevoegd gezag. Ook van andere beschermde soorten dan kerkuil is aanwezigheid vastgesteld of niet uitgesloten (Cools, Onderzoek naar beschermde soorten in het plangebied Kraan 37 te Berkel-Enschot, 2017). Op deze soorten is de ingreep echter van dien aard dat geenszins sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen en is dan ook geen ontheffing benodigd.

1.2. Doel van de ontwikkeling

Het doel van de ontwikkeling is om te voorzien in de lokale woningbehoefte aan sociale huurwoningen, waarbij het gebied ten westen van Berkel-Enschot (Koningsoord) in de "Omgevingsvisie Tilburg 2040" staat aangemerkt als verstedelijkingsgebied ten behoeve van woningbouw binnen een tijdsperiode van 10 jaar (Omgevingsvisie Tilburg 2040, 2015). De gemeente Tilburg wil met de planontwikkeling Koningsoord voorzien in de bouw van ongeveer 900 woningen, alsmede in de realisatie van detailhandels- en maatschappelijke functies. Het plan Koningsoord voorziet in de lokale woningbehoefte (Koningsoord Berkel-Enschot 2017, 2020). Anno nu zijn diverse deelgebieden binnen het nieuwbouwproject Koningsoord gerealiseerd of in ontwikkeling, waarmee het areaal tussen de voormalige woonkern tot aan het spoor nagenoeg volledig bebouwd of bouwrijp is. Ook ten westen van de spoorlijn ligt een woningbouwopgave, bekend als "Nieuwe Warande" (Buitengoed Nieuwe Warande, 2020).

1.3. Doel van het activiteitenplan

Dit activiteitenplan is opgesteld ten behoeve van de aanvraag van de ontheffing van de Wnb met [kenmerknummer] voor ontwikkeling aan De Kraan 37 in Berkel-Enschot. In dit activiteitenplan wordt beschreven welke werkzaamheden worden uitgevoerd, de planning van de werkzaamheden, de aanwezige beschermde soorten, welke effecten de ontwikkeling heeft op de beschermde

soorten, een alternatievenafweging en welke maatregelen worden genomen om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken.

Dit activiteitenplan dient als bijlage bij de ontheffingsaanvraag, waarbij ontheffing wordt aangevraagd voor de volgende soorten en verbodsartikelen:

Soort(groep)	Beschermingsregime	Verbodsartikel Wnb	Belang
Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	Soorten van de Vogelrichtlijn	3.1 lid 2	3.3 lid 4b N ^o 4
		3.1 lid 4	3.3 lid 4b N ^o 4

Tabel 1: Overzicht benodigde ontheffing

2. Huidige en toekomstige situatie

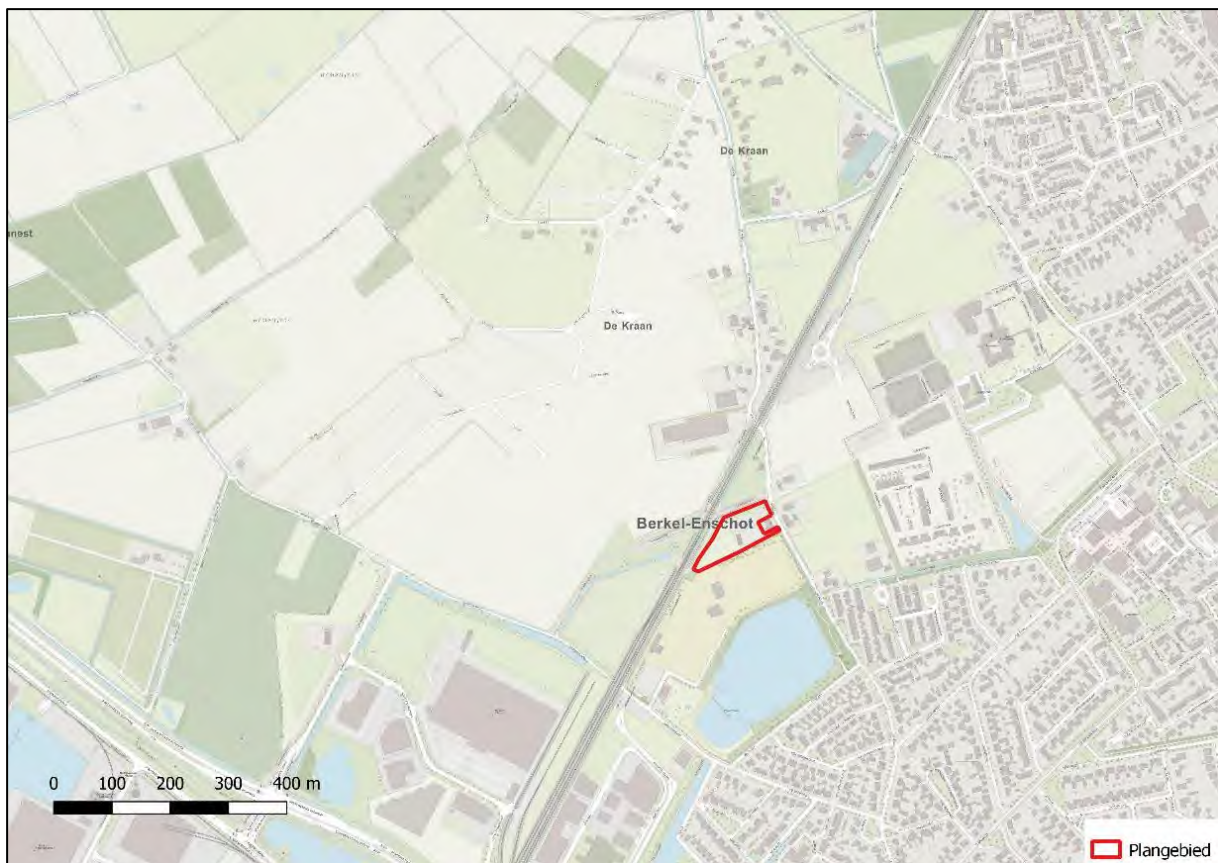
2.1. Gebiedsomschrijving en ligging

Het plangebied is gelegen aan De Kraan 37a en 37b met postcode 5056 PA in Berkel-Enschot en omvat diverse kadastrale percelen, namelijk 4276, 5086, 5087, 5088, 5465 en 5466. Kadastraal perceel 5089 is particuliere woning (De Kraan 37) en maakt geen onderdeel uit van de ruimtelijke ontwikkeling. Het plangebied is vanuit bestemmingplan Koningsoord Berkel-Enschot 2017 bestemd met enkelbestemming "Bedrijf" en gedeeltelijk enkelbestemming "Groen". Omdat de beoogde ontwikkeling niet past binnen de kaders van het bestemmingsplan, loopt momenteel een procedure tot bestemmingsplanwijziging. In ruimere zin is het plangebied gelegen binnen ontwikkelgebied Koningsoord, gelegen aan de westkant van Berkel-Enschot, met een woningbouwopgave van ongeveer 900 woningen om te voorzien in de lokale woningbehoefte voor de komende 10 jaar.

Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom en wordt als volgt begrensd:

- ♦ De spoorlijn Tilburg-'s-Hertogenbosch en de nieuwe rondweg aan de westzijde;
- ♦ Fietspad de Rauwbrakenpad aan de noordzijde;
- ♦ De Kraan en de bestaande/toekomstige bebouwing van Berkel-Enschot aan de oostzijde;
- ♦ Sportpark De Rauwbraken aan de zuidzijde van elkaar bescheiden door een houtsingel.

De huidige situatie valt te omschrijven als braakliggend terrein met open zandige terreindelen die (deels) begroeid zijn met kruidige pioniersvegetatie. Daarnaast zijn gedeeltes aanwezig met bestrating, met name ter plaatse van de huidige toegang van het terrein aan de noordoostzijde van het plangebied. Op het terrein is een bomenrij aanwezig bestaande uit 5 eikenbomen. Ten slotte bevindt zich een open voertuigloods op het terrein. Deze voertuigloods met een open voorzijde bestaat uit metselwerk en een betonvloer en een stalen dakconstructie afgedekt met golfplaten.

Afbeelding 1: Ligging plangebied met topografische onderlegger schaal 1:7000

Afbeelding 2: Ligging plangebied met luchtfoto als onderlegger schaal 1:2500

Afbeelding 3 t/m 7: Impressie plangebied en voertuigloods

2.2. Toekomstige situatie

De toekomstige situatie betreft een 25-tal nieuwbouwwoningen, inclusief tuin. De buitenruimte bestaat naast een openbare weg, trottoirs en parkeerplaatsen ook een bosschage, een groenzone en diverse groenvoorzieningen.

Inrichting	Oppervlakte
Nieuwbouwwoningen	3.447 m ²
Tuin	2.562 m ²
Openbare weg	925 m ²
Trottoir	1.006 m ²
Parkeerplaatsen	474 m ²
Bosschage, groenzone en overige groenvoorzieningen	1.842 m ²
Totaal	10.256 m²

Tabel 2: Inrichting plangebied

Afbeelding 8: Stedenbouwkundig plan (model 10) toekomstige situatie de Kraan 37 (SRM, versie 24 juli 2019)

2.3. Omschrijving werkzaamheden en planning

De realisatie geschiedt in meerdere stappen, waarbij de planning nog niet concreet bekend is. Onderstaande tabel geeft globaal inzicht in de activiteiten die zijn voorgenomen, als ook een prognose van de planning.

Activiteit	Planning
Het slopen van de aanwezige voertuigloods.	2 ^{de} helft 2020
Het verwijderen van de opgaande begroeiing binnen de het plangebied.	2 ^{de} helft 2020
Het uitvoeren van de benodigde grondwerkzaamheden ten behoeve van het bouwrijp maken.	4 ^{de} kwartaal 2020
Het aanleggen van de ondergrondse en bovengrondse infrastructuur.	1 ^{ste} kwartaal 2021
Het bouwen van de geplande nieuwbouwwoningen.	1 ^{ste} kwartaal 2021 t/m 4 ^{de} kwartaal 2021
Het inrichten van de (groene) buitenruimte.	1 ^{ste} kwartaal 2022

Tabel 3: Globale planning

Gezien de planning van de werkzaamheden, wordt de ontheffing aangevraagd voor de periode van 1 juli 2020 tot 1 juli 2022. Hierbij is rekening gehouden met een mogelijke uitlooptermijn van 6 maanden.

3. Aanwezige natuurwaarden

3.1. Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden

Natura 2000-gebieden

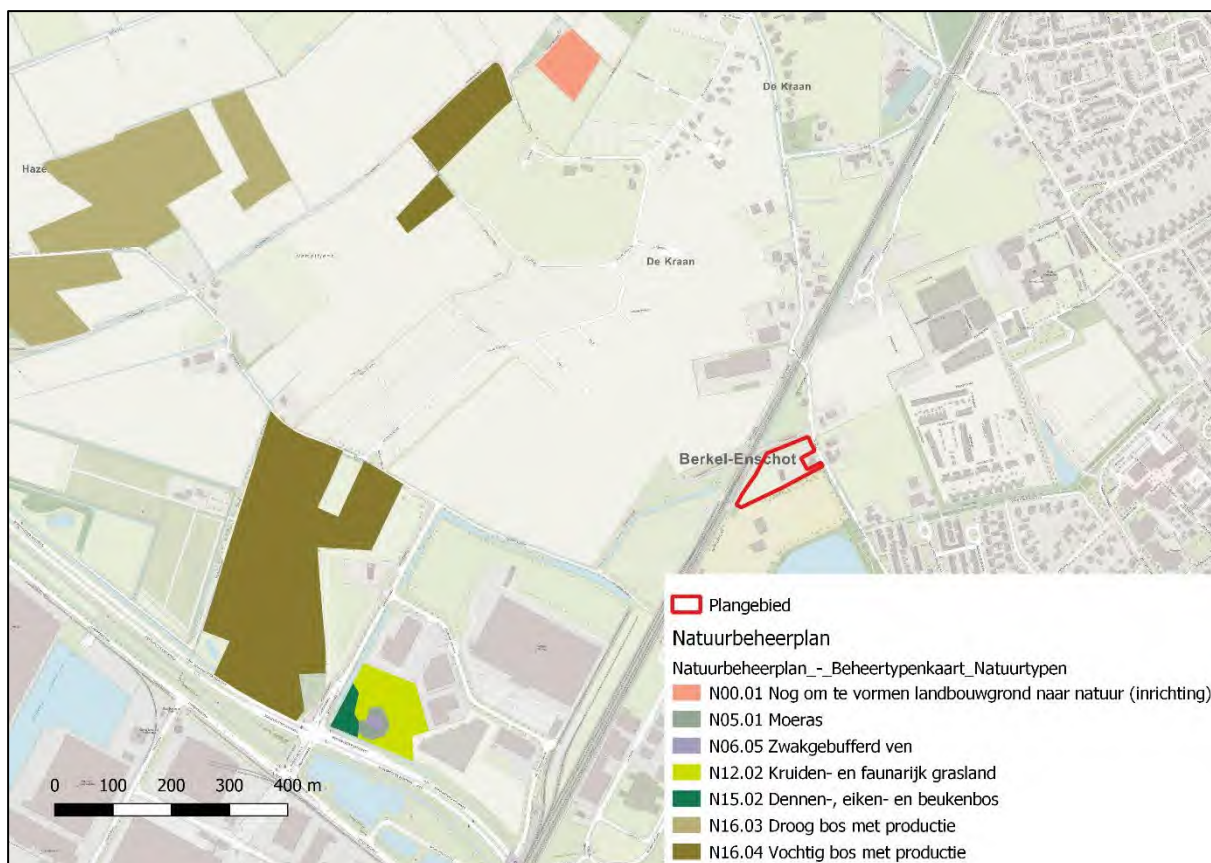
Natura 2000-gebieden, door de rijksoverheid aangewezen ter bescherming van natuurwaarden uit de Vogel- en Habitatrichtlijn, zijn wettelijk beschermde natuurgebieden binnen de kaders van de Wnb. Ontwikkelingen die mogelijk een negatief effect hebben op de specifiek aangewezen natuurwaarden van een Natura 2000-gebied zijn vergunningplichtig.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van beschermd natuurgebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemputten bevindt zich op circa 2.700 meter afstand en Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen op circa 3.100 meter afstand.

NNB

In de Verordening ruimte Noord-Brabant is het Natuurnetwerk Brabant (NNB) begrensd. Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor het NNB is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke landschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere waarden en kenmerken. Indien de natuur- en landschapswaarden van het NNB worden aangetast, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen waarmee de schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Per saldo zal op planniveau of gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang. Indien wel schade wordt veroorzaakt, dient natuurcompensatie plaats te vinden.

In het plangebied komen geen terreinen voor die begrensd zijn als NNB. De dichtstbijzijnde NNB-gebieden zijn gelegen binnen een straal van 600-1.000 m ten westen van het plangebied. Deze arealen hebben de volgende beheertypen: No5.01 Moeras, No6.05 Zwakgebufferd ven, N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland, N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos, N16.01 Droog bos met productie en N16.02 Vochtig bos met productie.

Afbeelding 9: Ligging plangebied ten opzichte van NNB

3.2. Aanwezigheid en verspreiding van beschermde soorten

Om de voorgenomen ontwikkeling aan De Kraan 37a en 37b te toetsen aan de natuurwetgeving zijn onderstaande onderzoeken uitgevoerd in het kader van de Wnb, als ook verspreidingsgegevens afkomstig van diverse bronnen:

- ♦ Cools, J., Onderzoek naar beschermde soorten in het plangebied Kraan 37 te Berkel-Enschot, Ecologisch Adviesbureau Cools, december 2017
- ♦ Cools, J., Inspectie voertuigloods De Kraan 37a te Berkel-Enschot, Ecologisch Adviesbureau Cools, oktober 2018
- ♦ Verspreidingsgegevens afkomstig van de gemeente Tilburg, contactpersoon de heer R. (Rob) van Dijk (stadsecoloog)
- ♦ Gegevens afkomstig van de lokale kerkuilenwerkgroep, contactpersoon de heer B. (Bart) van Beerendonk en de heer J. (Jan) van Laarhoven (coördinatoren KWG Tilburg e.o.)

Op basis van bovengenoemde onderzoeken is de aanwezigheid van beschermde soorten vastgesteld of wordt deze vermoed. Onderstaande resultaten zijn tevens (uitgebreider) weergegeven in de rapportages zoals boven opgesomd. Voor een uitgebreidere beschrijving van de onderzoeksresultaten wordt naar deze rapporten verwezen.

Beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn

- ♦ Kerkuil (*Tyto alba*), waarvoor de voertuigloods op het terrein in gebruik is als roestplaats. De roestplaats betreft een verblijfplaats met een jaarrond beschermde status categorie 3 (Nederland, 2009).

Allereerst is bij uitvoering van een veldonderzoek op 7 december 2017 een kerkuil opvliegend uit de voertuigloods waargenomen, als ook 26 verse braakballen en poepsporen van kerkuil (Cools, 2017). De leeftijd van de braakballen duidt erop dat de voertuigloods recent in gebruik is genomen, hooguit 1-2 maanden voor het veldbezoek. De hoeveelheid braakballen geeft een indicatie dat de voertuigloods hooguit 2 maanden in gebruik is bij vrijwel dagelijks gebruik, ervan uitgaande dat een volwassen kerkuil 1-2 braakballen per dag produceert (Chandler, 2011). Mogelijk houdt dit verband met de ontwikkelingen vanuit project Koningsoord, waardoor aanwezige kerkuilen in de omgeving Koningsoord zich verplaatsen van de ene naar de andere locatie.

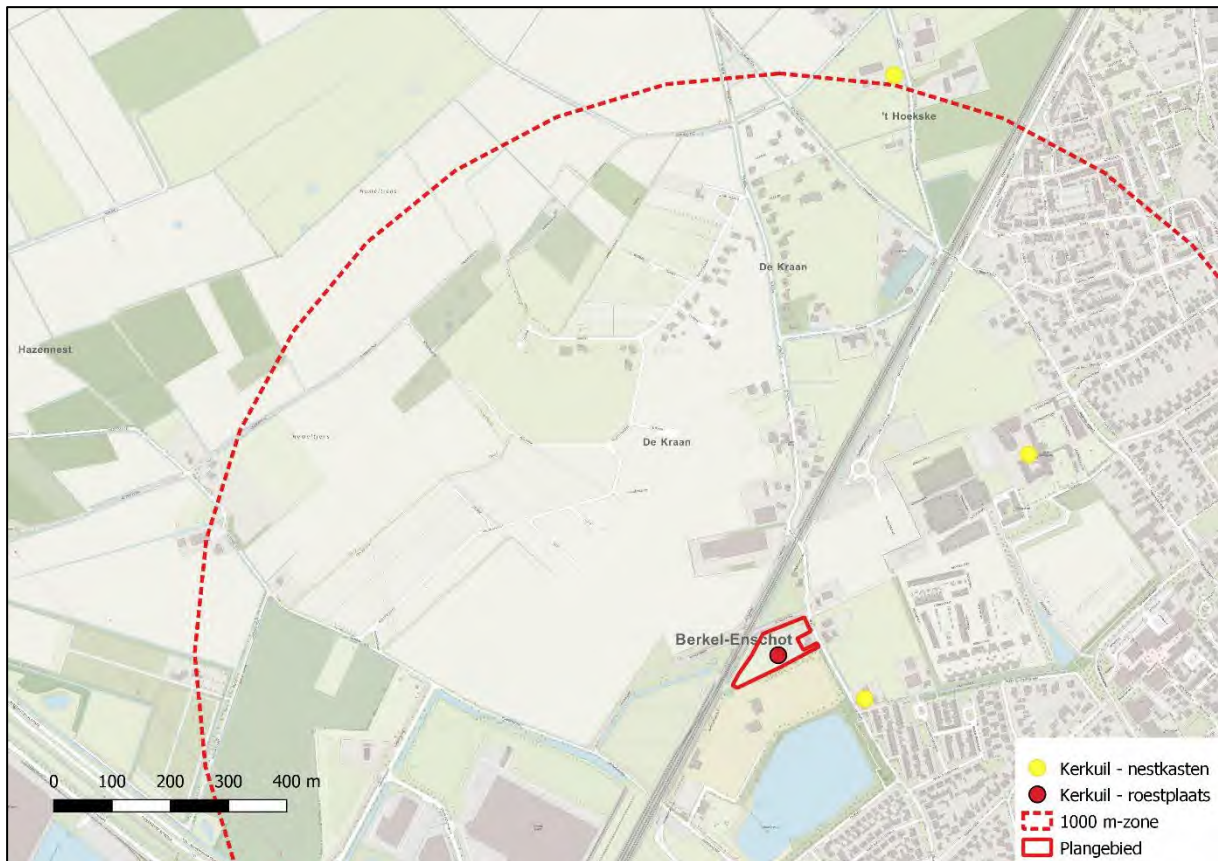
Vervolgens is tijdens vervolfbezoeken op 6 april 2018 en op 16 oktober 2018 de kerkuil niet waargenomen. Eveneens was het aantal braakballen minder en deze waren ook niet vers. Het bezoek van 16 oktober 2018 deed vermoeden dat de kerkuil de loods de voorgaande 4-5 maanden niet had gebruikt (Cools, 2018).

In april 2019 is vervolgens een bezoek gebracht door de heer R. van Dijk ecooloog van de gemeente Tilburg met als constatering dat de hoeveelheid braakballen en prooiresten in de voertuigloods erop duiden dat deze nog regelmatig als roestplaats wordt gebruikt. Aanvullend hierop meldt de heer van Dijk dat de bewoonster van De Kraan 37 de kerkuil begin april 2019 nog in de voertuigloods gezien heeft (Dijk, 2019).

De lokale uilenwerkgroep was voorafgaand aan de uitgevoerde onderzoeken niet bekend met de voertuigloods als roestplaats. Op aangeven van de lokale uilenwerkgroep zijn diverse in gebruik zijnde nestkasten aanwezig in de omgeving van het plangebied, namelijk op de volgende adressen met () de afstand tot het plangebied: Moerstraat 5 in Tilburg (2.615 m), Moleneind 17 in Loon op Zand (4.490 m), Houtsestraat 1 Udenhout (2.800 m), Het Hoekske 5 in Berkel-Enschot (1.015 m) en Vijfhuizen 3a in Tilburg (3.560 m) (Laarhoven, 2019).

Aanvullend op het voorgaande geeft de heer R. van Dijk aan dat de nestkast op het adres aan De Kraan 80 in Berkel-Enschot (165 m) niet bewoond is door kerkuil en dat in de voormalig abdij Koningsoord een nestkast (550 m) aanwezig is die sinds mei 2019 toegankelijk is en niet bewoond is (Dijk, 2019).

Afbeelding 10: Aanwezige verblijfplaatsen kerkuil in een straal van 1 km van het plangebied

- ◆ Broedbiotoop van diverse vogels op basis van oud nestmateriaal of waarneming van andere sporen of gedrag, betreffende nesten niet zijnde jaarrond beschermd maar wel van vogels die vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan categorie 5 (Nederland, 2009). Het gaat om ten minste de volgende soorten: boerenzaluw (*Hirundo rustica*) en mogelijk ook boomkruiper (*Certhia brachydactyla*) en grote bonte specht (*Dendrocopos major*) (Cools, 2017);
- ◆ Broedbiotoop van diverse vogels op basis van oud nestmateriaal, betreffende nesten niet zijnde jaarrond beschermd. Het gaat om ten minste de volgende soorten: holenduif (*Columba oenas*), merel (*Turdus merula*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) (Cools, 2017).

Beschermingsregime soorten van de Habitatrichtlijn

- ◆ Vermoedelijk wordt het plangebied op kleine schaal gebruikt als foerageergebied door soorten als gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en in mindere mate gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). Het gaat naar verwachting om slechts enkele dieren (1-3 exemplaren) (Cools, 2017).

Beschermingsregime 'andere soorten', bijlage A

- ♦ Vermoedelijk is voor huisspitsmuis (*Crocidura russula*) sprake van een vaste rust- en verblijfplaats binnen het plangebied (Cools, 2017);
- ♦ Voor bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*), bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) doet het plangebied vermoedelijk dienst als 'doortrekroute' of als tijdelijke verblijfplaats (Cools, 2017).

3.3. Risico-analyse soortbescherming

Onderstaand is per beschermingsregime aangegeven of sprake is van overtredingsrisico van de verbodsbepalingen van de Wnb Hoofdstuk 3 Soorten.

Beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn

- ♦ *Art. 3.1 lid 1. Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen;*

Ontheffing voor het opzettelijk doden en vangen is niet nodig aangezien voldoende maatregelen genomen worden om dit te voorkomen vanuit de zorgplicht.

- ♦ *Art. 3.1 lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;*

Met de sloop van de aanwezige voertuigloods wordt de (jaarrond beschermde) roestplaats van de kerkuil permanent vernield, waarmee art. 3.1 lid 2 van de Wnb wordt overtreden. Het gaat hierbij om maximaal 1 verblijfplaats, niet zijnde een nestplaats. Het is voor kerkuil nodig om op basis van art. 3.3 ontheffing aan te vragen en mitigerende maatregelen te treffen.

Broedvogels, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn maar wel vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan (categorie 5), zijn voldoende flexibel om zich elders te vestigen na het verlies van de bestaande broedplaats. Zodoende is ontheffingsaanvraag niet nodig en volstaat het om te werken buiten de kwetsbare broedperiode en worden voorwaarden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Ten aanzien van broedvogels, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, volstaat het om te werken buiten de kwetsbare broedperiode en is ontheffingsaanvraag niet nodig. Hiervoor worden voorwaarden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

- ♦ *Art. 3.1 lid 3. Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben;*

Niet van toepassing op kerkuil aangezien geen sprake is van een nestplaats. Ten aanzien van broedvogels, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, volstaat het om te werken buiten de periode van broedactiviteit.

- ♦ *Art. 3.1 lid 4 en lid 5. Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.*

Onderdeel van het mitigatieplan is het op een verantwoorde wijze opzettelijk verstoren van de roestplaats. Met het nemen van de ontmoedigingsmaatregelen, wordt art. 3.1 lid 4 van de Wnb overtreden en is ontheffing benodigd.

Tijdens de uitvoering wordt ten aanzien van overige (broed)vogels gehandeld overeenkomstig de zorgplicht. Hiervoor worden voorwaarden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Van een verstoring die van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van overige (broed)vogels is geen sprake. Zodoende is ontheffingsaanvraag voor overige (broed)vogels niet noodzakelijk.

Beschermingsregime soorten van de Habitatrictlijn

- ♦ *Art. 3.5 lid 1. Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;*

Ontheffing voor het doden en vangen is niet nodig aangezien voldoende maatregelen worden genomen om doden en vangen te voorkomen vanuit de zorgplicht.

- ♦ *Art. 3.5 lid 2. Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;*

Het opzettelijk verstoren van beschermde vleermuizen is niet van toepassing aangezien voldoende maatregelen worden genomen om lichtverstoring tussen zonsondergang en zonsopkomst te voorkomen vanuit de zorgplicht. Derhalve is ontheffing niet nodig.

- ♦ *Art. 3.5 lid 3. Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;*

Ontheffing voor het vernielen of rapen van eieren is niet nodig aangezien de aanwezigheid van ovipare dieren binnen dit beschermingsregime valt uit te sluiten.

- ♦ *Art. 3.5 lid 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;*

Niet van toepassing aangezien de aanwezigheid van verblijfplaatsen van dieren binnen dit beschermingsregime valt uit te sluiten.

- ♦ *Art. 3.5 lid 5. Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.*

Niet van toepassing aangezien geen beschermde plantensoorten voorkomen, waardoor deze verbodsbepaling niet wordt overtreden.

Beschermingsregime 'andere soorten', bijlage A

- ♦ *Art. 3.10 lid 1a. Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen;*

Met de realisatie kan worden uitgesloten dat bij uitvoering van de werkzaamheden dieren van dit beschermingsregime opzettelijk worden gedood of gevangen. Ontheffing voor het doden en vangen is dan ook niet nodig aangezien voldoende maatregelen worden genomen om doden en vangen te voorkomen vanuit de zorgplicht.

- ♦ *Art. 3.10 lid 1b. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;*

Ten aanzien van huisspitsmuis kan niet worden uitgesloten dat bij uitvoering van de werkzaamheden vaste rust- en verblijfplaatsen wordt beschadigd of vernield, waarmee art. 3.10 lid 1b van de Wnb wordt overtreden. Hetzelfde geldt voor tijdelijke verblijfplaatsen van bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad, en daaraan gekoppeld migratieroutes. Voor genoemde soorten geldt echter vrijstelling voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen op basis van art. 2.2 lid 1b van de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant. Ontheffingsaanvraag is niet nodig aangezien sprake is van een provinciale vrijstelling voor dit verbodsartikel ten aanzien van betreffende soorten.

- ♦ *Art. 3.10 lid 1c. Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.*

Niet van toepassing aangezien geen beschermde plantensoorten voorkomen, waardoor deze verbodsbepaling niet wordt overtreden.

3.4. Verantwoording onderzoeksgegevens en deskundigheid

De onderzoeken naar beschermde soorten zijn uitgevoerd door Ecologisch adviesbureau Cools, een adviesbureau dat sinds 1999 ecologisch advies uitbrengt voor organisaties als Provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap en de gemeente Tilburg (Ecologisch Adviesbureau Cools, 2020).

Aanvullende verspreidingsgegevens en informatie van de lokale populatie van kerkuilen is afkomstig van de lokale kerkuilenwerkgroep in de persoon van de heer B. (Bart) van Beerendonk (coördinator KWG Tilburg e.o.). Deze persoon zet zich reeds jarenlang in op het gebied van specifieke soortenbescherming met betrekking tot de kerkuil.

De uitwerking van het activiteitenplan is uitgevoerd door B. Dielen, sinds 2011 werkzaam als ecooloog bij Brouwers Groenaanemers. Gedurende deze periode is ruimschoots ervaring opgedaan met flora- en faunaonderzoeken en soortgericht onderzoek (o.a. naar kerkuil) in het kader van de Wnb (voorheen ook Flora- en faunawet). Daarnaast betrokken geweest bij diverse ontheffingsaanvragen en bijbehorende activiteitenplannen. B. Dielen heeft een HBO-opleiding met als zwaartepunt ecologie en is vrijwillig lid (voormalig coördinator) van een lokale uilenwerkgroep met ervaring op het gebied van soortbescherming van steen- en kerkuil.

Het bovenstaande geeft in voldoende mate aan te voldoen aan de criteria die aan een ecologisch deskundige worden gesteld, zie bijlage 1.

4. Effectbeoordeling

4.1. Effecten op beschermde natuurgebieden

Natura 2000-gebieden

In de omgeving van het plangebied liggen een tweetal Natura 2000-gebieden, namelijk Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen en Kampina & Oisterwijkse Vennen. Met betrekking tot de ontwikkeling van het plangebied is geen voortoets uitgevoerd of sprake is van significant negatieve effecten van de ontwikkeling op de instandhoudingsdoelen van eerder genoemde Natura 2000-gebieden. In het kader van de bestemmingsplanwijziging voor Koningsoord is destijds wel een voortoets uitgevoerd om de effecten van de ontwikkelruimte (o.a. realisatie van 900 woningen) binnen het gewijzigde bestemmingsplan te toetsen. Deze voortoets heeft destijds uitgewezen dat de ontwikkeling binnen het bestemmingsplan niet leidt tot significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden, een dus geen sprake is van vergunningplicht (Kleijberg, 2016). Let wel dat de voortoets dateert van 2016 en is uitgevoerd vanuit de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998.

NNB

De gewenste ontwikkelingen in het plangebied zullen geen (significante) negatieve effecten hebben op het Natuurnetwerk Brabant in de omgeving. Het plangebied ligt niet in het Natuurnetwerk Brabant en de natuurtypen zijn in nabijgelegen NNB-gebieden zijn niet dusdanig kwetsbaar dat de ontwikkelingen een significant negatief effect op NNB-gebieden zullen hebben. De dichtstbijzijnde NNB-gebieden zijn gelegen op ruim 600 m afstand van het plangebied.

4.2. Effecten op beschermde soorten

Onderstaand wordt per beschermingsregime omschreven wat de effecten van de ontwikkeling zijn. In de beoordeling worden onderstaande effectniveaus meegewogen:

- ♦ Effecten op de soort(groep) kwalitatief;
- ♦ Effecten op de soort(groep) kwantitatief;
- ♦ Cumulatieve effecten.

Om negatieve effecten tijdens en na de uitvoeringsfase te minimaliseren zijn (soortspecifieke) maatregelen opgesteld, zie hoofdstuk 5 Mitigerende maatregelen.

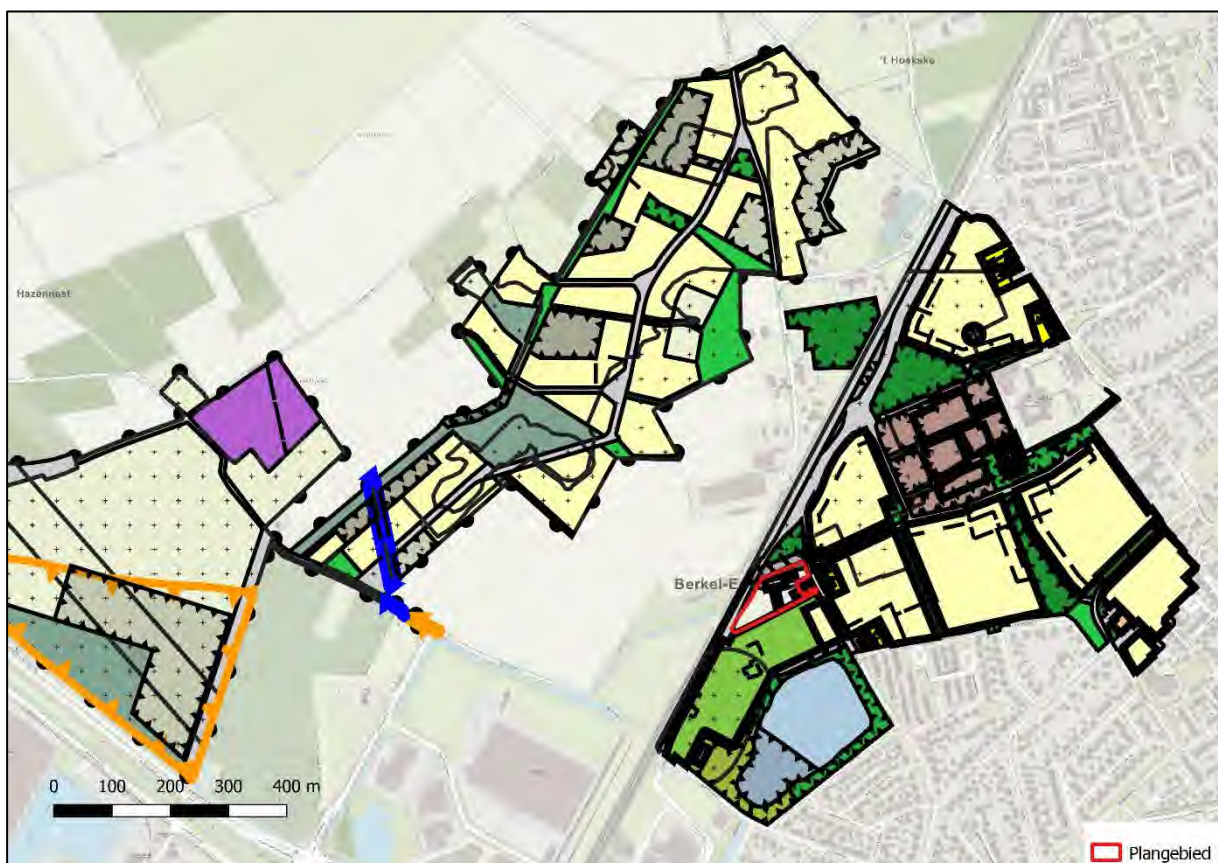
Beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn

Ten aanzien van kerkuil verdwijnt op de korte termijn permanent een functionele verblijfplaats die in gebruik is als roestplaats. Hiervoor is ontheffing benodigd. Voor zover bekend is deze roestplaats in gebruik door één (volwassen) kerkuil, waarvan de laatste recente waarneming/gebruikssporen dateren van april 2019. Op basis van een laatste veldbezoek op 4 januari 2020 in het kader van de ontheffingsaanvraag, is door ecooloog B. Dielen vastgesteld dat op dat moment geen kerkuil

aanwezig was en ook geen sprake was van recente gebruikssporen. Concreter betekend dit dat de aangetroffen braakballen geheel dof en grijs/bruin van kleur waren, erop duidend dat de meest recente braakballen ten minste 6 maanden oud waren (Chandler, 2011). Mocht de voertuigloods momenteel nog (sporadisch) gebruikt worden door een kerkuil, gaat met de ingreep het leefgebied kwalitatief en kwantitatief achteruit met één roestplaats voor één (volwassen) kerkuil. Als gevolg van de voorgenomen ingreep is geen sprake van negatieve effecten aan de rest van de functionele leefomgeving.

Voor wat betreft de cumulatieve effecten op de kerkuil, zijn de mogelijke effecten verdergaand. In de aanpalende omgeving is namelijk sprake van grootschalige ruimtelijke ingrepen in het kader van de in ontwikkeling zijnde nieuwbouwprojecten Koningsoord en Nieuwe Warande. Deze nieuwbouwontwikkelingen omsluiten het plangebied nagenoeg compleet, hetgeen zijn uitwerking heeft op de natuurwaarden binnen het plangebied. Buiten de invloedsfeer van de initiatiefnemer is onbekend wat de effecten zijn, maar op leefgebiedsniveau zijn hiermee kwalitatieve en kwantitatieve negatieve effecten op bestaand foerageergebied niet uit te sluiten. Procentueel gezien is de invloed van de 25 nieuwwoningen op het perceel aan De Kraan 37 a/b slechts 2-3% ten opzichte van de circa 900 nieuwbouwwoningen in het kader van project Koningsoord.

Afbeelding 11: Bestemmingplankaart met huidige ontwikkelingen met woningbouwopgaven

Ten aanzien van boerenwaluw en mogelijk ook boomkruiper en grote bonte specht, verdwijnt op de korte termijn een potentiële nestplaats. Voor boerenwaluw betreft dit de voertuigloods en voor boomkruiper en grote bonte specht de aanwezige bomen binnen het plangebied. Op de

verblijfplaatsen van deze soorten is sprake van een negatief effect indien onvoldoende alternatieven in de directe omgeving voorhanden zijn, ook buiten de broedperiode. Dit zijn namelijk categorie 5-soorten met nesten niet zijnde jaarrond beschermd maar wel van vogels die vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan. Aangezien voor boerenwaluw in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn in de vorm van toegankelijke stallen en schuren, en voor boomkruiper en grote bonte specht voldoende potentiële nestbomen, blijft de functie als verblijfplaats in voldoende mate aanwezig en is daarmee geen sprake van een negatief effect op genoemde soorten. Zolang de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de kwetsbare broedperiode van deze soorten, is ontheffing niet nodig.

Ook ten aanzien van holenduif, merel en winterkoning verdwijnt op de korte termijn een potentiële nestplaats, namelijk de voertuigloods voor holenduif en de houtige begroeiing voor merel en winterkoning. Op de verblijfplaatsen van deze soorten is uitsluitend sprake van een negatief effect in de periode dat sprake is van broedactiviteit, ofwel de broedperiode. Zolang de uitvoering plaatsvindt buiten de broedperiode is geen sprake van een negatief effect op genoemde soorten en is ontheffing niet nodig.

Beschermingsregime soorten van de Habitatrichtlijn

Voor vleermuizen fungeert het plangebied vermoedelijk als foerageergebied voor naar schatting 1-3 individuen van soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en in mindere mate gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Met de toekomstige inrichting van het gebied, verandert het potentieel foerageergebied op korte termijn kwalitatief omdat een groot areaal bebouwd wordt. Voor soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en in mindere mate rosse vleermuis, blijft de toekomstige inrichting in voldoende mate geschikt als foerageergebied aangezien deze soorten veelvuldig jagen in, grenzend aan of boven bebouwd gebied. Ook de toekomstige straatverlichting zal niet van negatieve invloed zijn aangezien de betreffende soorten slechts beperkt lichtgevoelig zijn, en voor een lichtschuwe soort als gewone grootoorvleermuis voldoende "onverlicht" foerageergebied intact blijft aan de zijde van het sportpark. Zodoende zijn op deze soorten geen negatieve effecten te verwachten en is ontheffing niet nodig.

Beschermingsregime 'andere soorten', bijlage A

Met de ingreep verdwijnt op korte termijn geschikt leefgebied (inclusief verblijfplaatsen) van huisspitsmuis. Betreffende soorten zijn op basis van de provinciale verordening vrijgesteld van de verbodsbepalingen voor het vangen van deze soorten en/of het opzettelijk vernielen/beschadigen van verblijfplaatsen. Middels algemeen zorgvuldig handelen wordt voorkomen/beperkt dat de betreffende dieren worden gedood, aangezien voor het verbod op opzettelijk doden geen vrijstelling geldt. Zodoende kunnen negatieve effecten op huisspitsmuis worden voorkomen en is ontheffing niet nodig.

Daarnaast verdwijnen met de ingreep tijdelijke verblijfplaatsen van bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad, en daaraan gekoppeld migratieroutes. Voor deze soorten geldt hetzelfde als voor huisspitsmuis, waardoor negatieve effecten worden voorkomen en is ontheffing niet nodig.

4.3. Effecten op de (gunstige) staat van instandhouding

Indien ontheffing benodigd is, wordt deze uitsluitend verleend als de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding (Svl) van de desbetreffende soort. In de Wnb is de (gunstige) Svl van een soort als volgt omschreven. Voor de Svl van een soort waarvoor geldt dat:

- ♦ uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en
- ♦ het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- ♦ er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Kortom is de Svl een maat voor de duurzaamheid van een populatie, waarbij gekeken is naar populatie, verspreiding, leefgebied en toekomstperspectief. Effecten die van negatieve invloed zijn op de gunstige staat van instandhouding moeten worden voorkomen. Onderstaand staat per soort omschreven/weergegeven wat de huidige trend is van de Svl en in hoeverre de ingreep hierop van negatieve invloed is.

Beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn

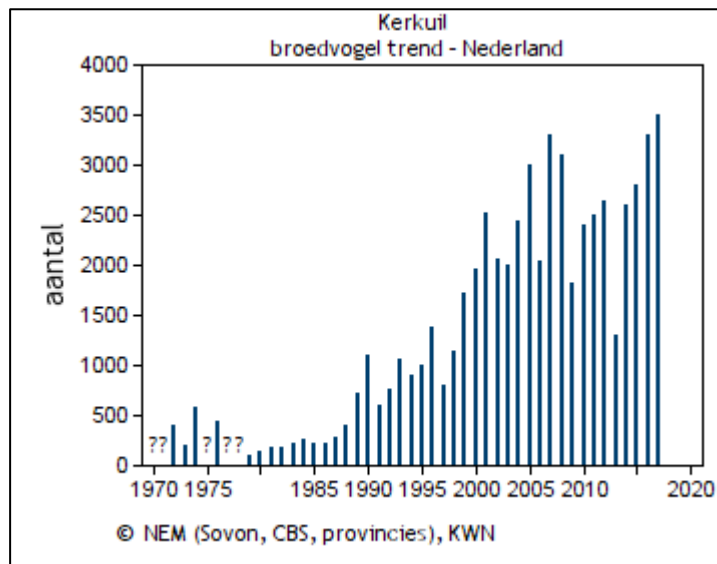
Kerkuil

De landelijke Svl van de kerkuil als broedvogel in Nederland is op alle toetsingsniveaus gunstig en laat over de laatste 12 jaar een significante toename van meer dan 5% zien (Kerkuil, 2020). De aantallen worden voornamelijk bepaald door het muizenaanbod. Kerkuilenwerkgroep Nederland bundelt jaarlijks het aantal broedgevallen van de kerkuil in Nederland. In 2018 was landelijk sprake van 2.591 bekende broedgevallen, waarvan in Noord-Brabant de meeste geregistreerde broedgevallen aanwezig waren (circa 17%) met het grootste aandeel in de regio Midden-Brabant. De lokale broedresultaten vanuit de lokale uilenwerkgroep Tilburg e.o. betreft 10 broedgevallen in 2018 (Sloothaak, 2019). In 2019 waren 6 nestkasten in een straal van 5 km in gebruik (Laarhoven, 2019). Het aantal broedgevallen van de kerkuil was in 2018 licht gedaald ten opzichte van 2017 en 2016, een duidelijk gevolg van het 'daljaar' 2018 waarin de muizenstand laag was. Met 22% minder broedgevallen dan in 2017, ligt dit aantal nog altijd ruim boven de landelijke veilige grens van 2.000 broedparen. Mede om deze reden staat de kerkuil sinds 2017 niet meer op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (Sloothaak, 2019).

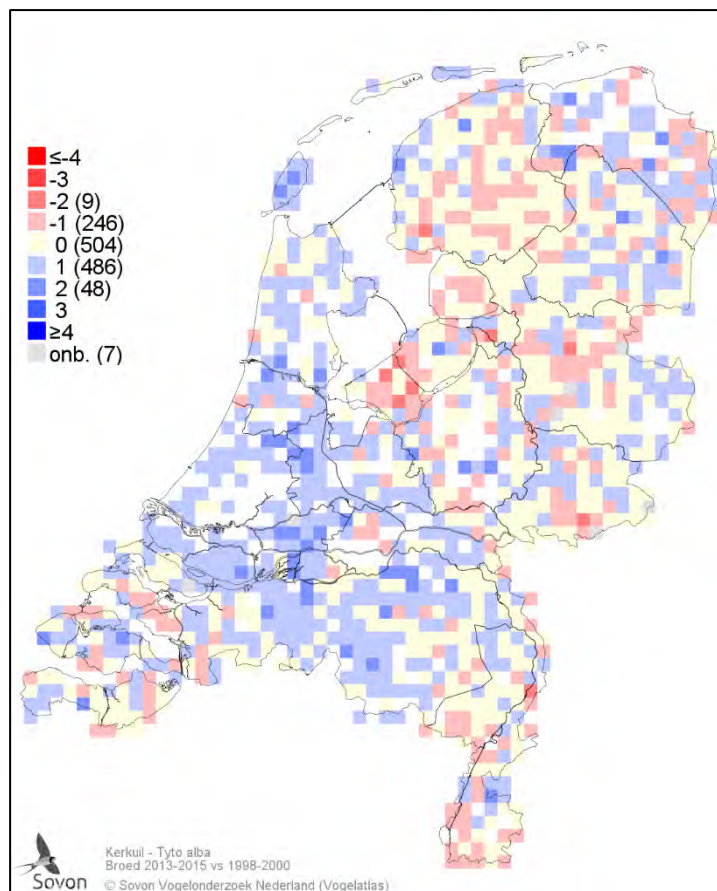

Beoordeling Staat van Instandhouding					
	Populatie	Verspreiding	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
Kerkuil	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig

Tabel 4: Landelijke Staat van Instandhouding kerkuil (Kerkuil, 2020)

Afbeelding 12: Landelijke broedvogeltrend kerkuil (Kerkuil, 2020)

Afbeelding 13: Verspreiding broedparen kerkuil inclusief aantalsverandering 2013-2015 vs. 1998-2000

Met de voorgenomen ingreep wordt geen broedplaats aangetast. De voortplanting in en de omvang van de lokale populatie van de kerkuil als broedvogel verandert hierdoor niet. Wel gaat één roestplaats verloren, maar in één territorium zijn meerdere vaste roestplaatsen aanwezig, waardoor de betreffende uil kan uitwijken naar andere roestplaatsen in het territorium. Het verlies van één roestplaats heeft dus geen significant effect op de populatie.

De voorgenomen ingreep beslaat een oppervlakte van nog geen hectare en is in vergelijking met de grootte van een doorsnee kerkuilterritorium van 60 tot 1200 hectare als kleinschalig te bestempelen. Vanwege de relatief geringe invloed van de ingreep op territoriumniveau kan ervan uit worden gegaan dat de voorgenomen ingreep op leefgebiedniveau niet van negatieve invloed is. Door het nemen van mitigerende maatregelen bestaan geen nadelige effecten op de staat van instandhouding van de lokale populatie kerkuilen.

Zoals uit de gegevens van de lokale uilenwerkgroep blijkt, gaat het goed met de kerkuilen in de omgeving van het plangebied en bovendien zullen mitigerende maatregelen genomen worden waardoor het aanbod aan geschikte verblijfplaatsen tijdens en na afloop van de werkzaamheden gelijk blijft aan het huidige aanbod en blijft een voldoende groot habitat bestaan waarmee de populatie in stand gehouden kan worden. Daarom kan gesteld worden dat de gunstige staat van instandhouding van de kerkuil niet in gevaar komt als gevolg van de voorgenomen plannen.

Broedvogels categorie 5

De vogelsoorten met een status als categorie 5 soort vanuit de "Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep", namelijk boerenwaluw, boomkruiper en grote bonte specht, beschikken allen op landelijk niveau over een gunstige staat van instandhouding op alle toetsingsniveaus en laten over de laatste 12 jaar een significante toename van meer dan 5% zien (Vogels in Nederland, 2020). Op provinciaal niveau is eveneens sprake van een significante toename van meer dan 5% over de periode 1990-2018 (Vogels per Provincie, 2020). Van boerenwaluw wordt de landelijke broedpopulatie tussen 2013-2015 geschat op 210.000-280.000 broedparen (Boerenwaluw, 2020). Voor boomkruiper is het geschatte aantal broedparen 120.000-160.000 (Boomkruiper, 2020) en voor grote bonte specht 75.000-100.000 broedparen (Grote Bonte Specht, 2020).

Beoordeling Staat van Instandhouding					
	Populatie	Verspreiding	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
Boerenwaluw	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig
Boomkruiper	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig
Grote bonte specht	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig

Tabel 5: Landelijke Staat van Instandhouding broedvogels categorie 5 (Vogels in Nederland, 2020)

Op basis van de uitgevoerde ecologische quickscan gaat met de ingreep (potentiele) nestplaatsen verloren in de orde van grootte van 10-15 nesten van boerenwaluw en uitgaande van 1 nest voor

boomkruiper en grote bonte specht (Cools, 2017). De ingreep heeft dus impact op 10-15 broedparen van boerenwaluwe en respectievelijk 1 broedpaar van boomkruiper en grote bonte specht, ofwel een marginaal aantal op de totale broedpopulatie zowel landelijk als provinciaal. De voorgenomen ingreep beslaat een oppervlakte van nog geen hectare. Vanwege de relatief geringe invloed van de ingreep op territoriumniveau kan ervan uit worden gegaan dat de voorgenomen ingreep op maximaal 10-15 broedterritoria van boerenwaluwe en respectievelijk 1 broedterritorium van boomkruiper en grote bonte specht van invloed is. Daarnaast zijn in de direct aangrenzende omgeving, ofwel binnen een afstand van 250 m alternatieve broedbiotoop voorhanden. Zodoende kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat voor genoemde soorten ook op de lange termijn een levensvatbare populatie gewaarborgd is en dat geen sprake is van nadelige effecten op de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Broedvogels overig

De overige broedvogels, namelijk holenduif, merel en winterkoning, beschikken allen op landelijk niveau over een gunstige staat van instandhouding op alle toetsingsniveaus. Daarnaast laat de holenduif over de laatste 12 jaar een significante toename van meer dan 5% zien, waarvoor winterkoning geen significante aantalsverandering zichtbaar is. Tenslotte laat de merel over de laatste 12 jaar een significante afname van meer dan 5% zien (Vogels in Nederland, 2020). Deze afname bij merels is mogelijk te wijten aan het Usutu-virus, maar de werkelijke impact van dit virus op de populatie is momenteel nog onvoldoende bekend (Vragen en antwoorden over Merels en Usutu, 2020). Op provinciaal niveau is voor merel en winterkoning sprake van dezelfde trends, waarvoor holenduif op provinciaal onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor een trendanalyse op provinciaal niveau (Vogels per Provincie, 2020). Van holenduif wordt de landelijke broedpopulatie tussen 2013-2015 geschat op 45.000-55.000 broedparen (Holenduif, 2020). Voor merel is het geschatte aantal broedparen 650.000-1.100.000 (Merel, 2020) en voor winterkoning 400.000-600.000 broedparen (Winterkoning, 2020).

Beoordeling Staat van Instandhouding					
	Populatie	Verspreiding	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
Holenduif	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig
Merel	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig
Winterkoning	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig

Tabel 6: Landelijke Staat van Instandhouding broedvogels overig (Vogels in Nederland, 2020)

Op basis van de uitgevoerde ecologische quickscan gaat met de ingreep (potentiele) nestplaatsen verloren in de orde van grootte van 1-2 nesten per soort (Cools, 2017). De ingreep heeft dus impact op 1-2 broedparen per soort, ofwel een marginaal aantal op de totale broedpopulatie zowel landelijk als provinciaal. De voorgenomen ingreep beslaat een oppervlakte van nog geen hectare. Vanwege de relatief geringe invloed van de ingreep op territoriumniveau kan ervan uit worden gegaan dat de voorgenomen ingreep op maximaal 1-2 broedterritoria van invloed is. Daarnaast zijn in de direct aangrenzende omgeving, ofwel binnen een afstand van 250 m alternatief broedbiotoop

voorhanden. Zodoende kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat voor genoemde soorten ook op de lange termijn een levensvatbare populatie gewaarborgd is en dat geen sprake is van nadelige effecten op de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Beschermingsregime soorten van de Habitatrictlijn

Op basis van de uitgevoerde ecologische quickscan wordt het plangebied mogelijk gebruikt als foerageergebied voor diverse vleermuissoorten, namelijk gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (Cools, 2017).

De gewone dwergvleermuis is een algemeen voorkomende soort in Nederland en een Rode Lijst-status als "thans niet bedreigd" (NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren, 2020). Van deze soort zijn echter geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen. Van aanwijzingen voor een af- dan wel toename in aantallen is geen sprake (BIJ12, 2017). Ook op provinciaal niveau zijn geen trends bekend (Vleermuizen in Brabant, 2020). De Svl van deze soort is op landelijk niveau gunstig (Natuurbeleid en natuurbescherming, 2020).

De gewone grootoorvleermuis is een vrij zeldzame soort in Nederland en een Rode Lijst-status als "thans niet bedreigd" (NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren, 2020). Het aantal gewone grootoorvleermuizen in Nederland wordt geschat op minstens 5.000 tot 7.500 dieren, waarvan de trend als stabiel wordt beschouwd (BIJ12, 2017). Op provinciaal niveau zijn geen trends bekend (Vleermuizen in Brabant, 2020). De Svl van deze soort is op landelijk niveau matig ongunstig (Natuurbeleid en natuurbescherming, 2020).

De laatvlieger is een algemeen voorkomende soort in Nederland, maar heeft wel een Rode Lijst-status als "kwetsbaar" (NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren, 2020). Over aantallen en aantalsontwikkeling is vrijwel niets bekend. Ook op provinciaal niveau zijn geen trends bekend (Vleermuizen in Brabant, 2020). De Svl van deze soort is op landelijk niveau matig ongunstig (Natuurbeleid en natuurbescherming, 2020).

De rosse vleermuis is een vrij zeldzame soort in Nederland en heeft een Rode Lijst-status als "kwetsbaar" (NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren, 2020). In 1993 was de populatieschatting op landelijk niveau 6.000 tot 8.000 dieren. Hoewel de verspreiding van de rosse vleermuis de laatste vijftig jaar vrij stabiel lijkt te zijn, is dit ten opzichte van de periode vóór de Tweede Wereldoorlog achteruitgegaan. Op het moment lijken de aantallen af te nemen, maar zijn onvoldoende gegevens bekend voor een trendanalyse (Bij12, 2017). Over veranderingen in aantallen in Noord-Brabant is vrijwel niets bekend (Vleermuizen in Brabant, 2020). De Svl van deze soort is op landelijk niveau zeer ongunstig (Natuurbeleid en natuurbescherming, 2020).

De ruige dwergvleermuis is in ons land een algemeen voorkomende soort. De aantallen in het najaar (migratieperiode) worden geschat op 50.000 tot 100.000 dieren. Gegevens over de trend in aantalsontwikkelingen zijn niet bekend. Ook op provinciaal niveau zijn geen trends bekend (Vleermuizen in Brabant, 2020). De Svl van deze soort is op landelijk niveau gunstig (Natuurbeleid en natuurbescherming, 2020).

Beoordeling Staat van Instandhouding					
	Populatie	Verspreiding	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
Gewone dwergvleermuis	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig
Gewone grootoorvleermuis	Gunstig	Gunstig	Matig ongunstig	Matig ongunstig	Matig ongunstig
Laatvlieger	Gunstig	Matig ongunstig	Gunstig	Gunstig	Matig ongunstig
Rosse vleermuis	Gunstig	Zeer ongunstig	Matig ongunstig	Zeer ongunstig	Zeer ongunstig
Ruige dwergvleermuis	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig

Tabel 7: Landelijke Staat van Instandhouding vleermuizen (Natuurbeleid en natuurbescherming, 2020)

Op basis van de uitgevoerde ecologische quickscan gaat met de ingreep (potentieel) foerageergebied verloren voor naar schatting 1-3 individuen per soort (Cools, 2017). De ingreep heeft dus impact op enkele dieren per soort, ofwel een marginaal aantal op de totale populatie zowel landelijk als provinciaal. De voorgenomen ingreep beslaat een oppervlakte van nog geen hectare. Vanwege de relatief geringe invloed van de ingreep op het totale areaal aan geschikt foerageergebied kan ervan uit worden gegaan dat de voorgenomen ingreep op naar schatting 1-3 individuen per soort van invloed is. Daarnaast is in de direct aangrenzende omgeving, ofwel binnen een afstand van 50 m alternatief foerageergebied voorhanden. Zodoende kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat voor genoemde soorten ook op de lange termijn een levensvatbare populatie gewaarborgd is en dat geen sprake is van nadelige effecten op de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Beschermingsregime 'andere soorten', bijlage A

Voor soorten van het beschermingsregime 'andere soorten' is geen uitsplitsing van populatie, verspreiding, leefgebied en toekomstperspectief bekend. Van deze soorten is uitsluitend het eindoordeel bekend.

Op landelijk niveau is de huisspitsmuis een algemeen voorkomende soort (NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren, 2020), waarvan de landelijke populatietrend over de laatste 10 jaar een matige toename laat zien (Vos, 2016). Ook de Rode Lijst geeft een stabiele populatietrend en een status als 'thans niet bedreigd' (IUCN Red List White-toothed Shrew, 2020). De verspreiding en trends op provinciaal niveau laat een lichte afname zien, maar is wel duurzaam (Vos, 2016).

Op landelijk niveau zijn de bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad algemeen voorkomende soorten (NDFF Verspreidingsatlas Amfibieën, 2020) en de soorten beschikken over een Rode Lijst-status als 'thans niet bedreigd' (Vos, 2016). De landelijke populatietrend van bastaardkikker over de laatste 10 jaar betreft een matige toename, waar dit voor bruine kikker stabiel is en voor gewone

pad zelfs sprake is van een matige afname. De verspreiding en trends op provinciaal niveau is voor alle soorten stabiel (Vos, 2016).

Op basis van de uitgevoerde ecologische quickscan gaat met de ingreep (potentiele) verblijfplaatsen en voor amfibieën mogelijke 'doortrekroute' verloren voor enkele individuen (Cools, 2017). De ingreep heeft dus impact op enkele individuen per soort, ofwel een marginaal aantal op de totale populatie zowel landelijk als provinciaal. De voorgenomen ingreep beslaat een oppervlakte van nog geen hectare. Vanwege de relatief geringe invloed van de ingreep op leefgebiedniveau kan ervan uit worden gegaan dat de voorgenomen ingreep op slechts enkele individuen van invloed is. Daarnaast zijn in de direct aangrenzende omgeving, ofwel binnen een afstand van 50 m alternatieve verblijfplaatsen en/of migratieroutes voorhanden. Zodoende kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat voor genoemde soorten ook op de lange termijn een levensvatbare populatie gewaarborgd is en dat geen sprake is van nadelige effecten op de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

4.4. Alternatievenoverweging

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. De toetsing van andere bevredigende oplossingen (alternatieven) dient op meerdere niveaus behandeld te worden: 1) op locatieniveau, 2) op inrichtingsniveau, en 3) op uitvoerings- en planningsniveau.

Alternatieve locatie

De voorgenomen plannen zijn in zoverre locatiegebonden dat met het plan beoogd wordt te voorzien in de gewenste woningvoorraad op lokaal niveau, passend binnen de "Omgevingsvisie Tilburg 2040". Vanuit de woningbouwopgaven "Koningsoord" en "Nieuwe Warande" zijn alternatieve locaties binnen het aangewezen verstedelijkingsgebied reeds bestemd en in ontwikkeling. Zodoende zijn geen alternatieve locaties voorhanden voor de realisatie van de voorgenomen plannen.

Daarnaast betekent dat de ontwikkeling op een alternatieve locatie ook dat op de beoogde locatie niets wordt gedaan. Als op de beoogde locatie niets wordt gedaan, kan de bestaande roestplaats intact blijven en wordt de Wnb niet overtreden. Met voldoende zekerheid valt te stellen dat dit op de lange(re) termijn geen duurzame oplossing is voor de kerkuil omdat:

- ♦ Door cumulatieve effecten vanuit omliggende woningbouwopgaven, bekend als "Koningsoord" en "Nieuwe Warande", dermate veel leefgebied rondom de roestplaats verdwijnt en versnipperd komt te liggen dat de locatie niet meer interessant is voor de kerkuil om nog in gebruik te houden. Omdat dit buiten de invloedssfeer van deze ontwikkeling ligt, is vanuit de initiatiefnemer geen sprake van een juridische plicht om te voorzien in een alternatieve verblijfplaats;
- ♦ De betreffende voertuigluids, als ook de rest van het perceel, zal in verval raken door gebrek aan onderhoud, stormschade en/of vandalisme. Op termijn bestaat zodoende alsnog het risico dat de roestplaats komt te vervallen. Echter is vanuit dit perspectief geen juridisch noodzaak om te voorzien in een alternatieve verblijfplaats.

Het risico bestaat dus dat ongeacht de ontwikkelingen, op de korte dan wel de lange(re) termijn, de functie als roestplaats binnen de grenzen van het plangebied komt te vervallen. Omdat met de beoogde ontwikkeling wel een wettelijke verplichting aanwezig is om te voorzien in alternatieve verblijfplaats(en), is de kerkuil gebaat bij de beoogde ontwikkeling aan de Kraan 37a en b.

Alternatieve inrichting

Het inpassen van de voertuigluids in de inrichtingsplannen biedt geen meerwaarde voor de kerkuil. Het realiseren van 25 woningen inclusief inrichting van het openbaar gebied, heeft namelijk veel versturende effecten (licht, geluid, fysieke aanwezigheid) als gevolg. Hoewel de kerkuil relatief ongevoelig is ten aanzien van verstoring door geluid en fysieke aanwezigheid, is een dermate grote woningbouwopgave van dien aard dat ook voor kerkuil de tolerantiegrenzen worden overschreden. Het alternatief om minder woningen te realiseren is echter niet haalbaar. Om het mogelijk te maken dat de initiatiefnemer de eigen nieuwbouw en exploitatie kan realiseren, zijn de aangedragen woningaantallen benodigd. Met minder woningen kunnen de voorgenomen plannen niet worden uitgevoerd. Daarnaast is voor het realiseren van 25 woningen alle ruimte binnen het plangebied nodig om te kunnen voldoen aan de minimale eisen die gesteld worden ten aanzien van openbare veiligheid (o.a. trottoirs en verlichting), parkeeraanbod, en oppervlakte aan openbaar groen.

Daarnaast zou het inpassen van de voertuigluids in een alternatief inrichtingsplan geen duurzame oplossing zijn vanwege cumulatieve effecten vanuit omliggende woningbouwopgaven. Vanuit de cumulatieve effecten gaat dermate veel leefgebied rondom de roestplaats verloren dat de huidige roestplaats niet meer interessant is voor de kerkuil om nog in gebruik te houden.

Een laatste alternatief is niets doen, met als gevolg dat de locatie in verval zal raken en op termijn ook de verblijfplaats ongeschikt zal worden. Zie "Alternatieve locatie" voor een verdere onderbouwing van dit punt.

Alternatieve werkwijze en planning

De werkzaamheden worden zo afgestemd dat doden en verwonden voorkomen zal worden en dat de verstoring tot een uiterst minimum beperkt zal blijven. Het is onmogelijk om de geplande werkzaamheden uit te voeren zonder de roestplaats van kerkuil te vernietigen. Door de voorgenomen werkwijze wordt zorgvuldig handelen wel gegarandeerd en wordt in nabijheid voorzien in alternatieve verblijfplaatsen voor de functie als roestplaats. Omdat een kerkuil jaarrond in zijn territorium aanwezig is en de roestplaats jaarrond in gebruik is of kan zijn, is werken buiten de meest kwetsbare periode niet mogelijk. Wel wordt vastgelegd dat voorafgaand aan de werkzaamheden de oorspronkelijke roestplaats ongeschikt gemaakt moet worden, met inachtneming van de gewenningsperiode voor alternatieve voorzieningen.

Daarnaast wordt ten aanzien van de overige beschermde soorten, waarvoor ontheffing niet benodigd is, gewerkt buiten de kwetsbare perioden van de deze soorten en wordt het werkgebied na een broedvogelcheck door een ecooloog vrijgegeven.

Door het opstellen van een werkprotocol wordt geborgd dat de maatregelen worden uitgevoerd op de meest gunstige manier. Het werkprotocol is opgesteld door een ter zake kundige en beschrijft onder andere de werkwijze en werkperiode.

Een ander alternatief is niets doen, met als gevolg dat de locatie in verval zal raken en op termijn ook de verblijfplaats ongeschikt zal worden. Zie "Alternatieve locatie" voor een verdere onderbouwing van dit punt.

4.5. Belangenafweging

De voorgenomen ontwikkeling is van negatieve invloed op diverse beschermde soorten. Ten aanzien van kerkuil is de ingreep dermate van invloed dat hiervoor ontheffing benodigd is. Met de voorgenomen plannen wordt namelijk permanent een verblijfplaats van kerkuil, in gebruik als roestplaats, vernield en als onderdeel van de mitigatie ook opzettelijk verstoord in de vorm van ontmoedigingsmaatregelen. Daarmee wordt art. 3.1 lid 2 en lid 4 van de Wnb overtreden. Hiervoor is ontheffing benodigd. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien sprake is van een erkend belang. Gezien het beschermingsregime van kerkuil als soort van de Vogelrichtlijn, kan uitsluitend beroep worden gedaan op onderstaande erkende belangen (Wet natuurbescherming, 2020):

- ♦ in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- ♦ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ♦ ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ♦ ter bescherming van flora of fauna;
- ♦ voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
- ♦ om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Het wettelijk belang op grond waarvan ontheffing aangevraagd wordt, is artikel 3.3 lid 4b N°4: ter bescherming van flora en fauna.

Ondanks dat met de ontwikkeling van de voorgenomen plannen op de korte termijn een verblijfplaats van kerkuil permanent verdwijnt, genereert dit op zowel de korte als lange termijn kansen voor de kerkuil in de directe omgeving. Door cumulatieve effecten vanuit omliggende woningbouwopgaven, bekend als "Koningsoord" en "Nieuwe Warande", verdwijnt dermate veel leefgebied rondom de roestplaats en komt de roestplaats dermate versnipperd te liggen dat de locatie op termijn niet meer interessant is voor de kerkuil om nog in gebruik te houden. Het risico bestaat dus dat ongeacht de ontwikkelingen, op de korte dan wel de lange(re) termijn, de functie als roestplaats binnen de grenzen van het plangebied komt te vervallen. Omdat de ontwikkelingen in het kader van "Koningsoord" en "Nieuwe Warende" buiten de invloedssfeer van deze ontwikkeling ligt, is vanuit de initiatiefnemer geen sprake van een juridische plicht om te voorzien in een alternatieve verblijfplaats. Met de beoogde ontwikkeling is daarentegen wel sprake van een wettelijke verplichting om te voorzien in alternatieve verblijfplaats(en). Hierdoor is de kerkuil gebaat bij de beoogde ontwikkeling binnen het plangebied, ondanks dat hiermee een huidige roestplaats komt te vervallen.

In het kader van de Wnb, maar ook vanwege het feit dat de kerkuil een prioritaire soort is binnen de provincie Noord-Brabant, dient te worden gekeken naar een duurzame instandhouding van deze soort. Dit kan uitsluitend worden gerealiseerd door buiten de invloedssfeer van de beoogde ontwikkeling aan de Kraan 37a en 37b, maar nadrukkelijk ook buiten "Koningsoord" en "Nieuwe Warande", te investeren in duurzame verblijfplaatsen voor kerkuilen.

5. Mitigerende maatregelen

De nadelige effecten op beschermde soorten kunnen met behulp van mitigerende maatregelen voorkomen worden. Mitigerende maatregelen dienen voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden uitgevoerd te worden en voorkomen dat verbodsbepalingen uit de Wnb overtreden worden.

5.1. Soortspecifiek zorgvuldig handelen

Onderstaand zijn soortspecifieke maatregelen omschreven met als doel het voorkomen of beperken (mitigeren) van negatieve effecten van de ruimtelijke ingreep op de kerkuil. In dit geval wordt de overtreding van artikel 3.1 lid 1 t/m 5 voorkomen doordat mitigerende maatregelen worden genomen.

Werken buiten de kwetsbare periode

Voor de kerkuil geldt dat geen gunstige periode voorhanden is waarin de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden aangezien kerkuilen jaarrond gebruik van hun verblijfplaatsen. Het kennisdocument van de Kerkuil van BIJ12 stelt dat de 2de helft december en januari de minst gevoelige periode vormen voor deze vogelsoort, maar dat de werkzaamheden in ieder geval buiten de kwetsbare voortplantingsperiode uitgevoerd moeten worden. De voortplantingsperiode loopt van februari tot en met augustus en kan bij een tweede legsel zelfs uitlopen tot in november (BIJ12, 2017). Om verstoring van de kerkuil in de kwetsbare periode te voorkomen zullen de versturende werkzaamheden (slopen van de voertuigloods) buiten de voortplantingsperiode plaatsvinden. Dit zal in de periode oktober t/m november 2020 plaatsvinden mits geen sprake is van een vervolgletsel binnen een straal van 1.000 m vanaf het plangebied, hetgeen voorafgaand aan de sloop wordt geverifieerd bij de coördinator van de lokale uilenwerkgroep.

Gezien de lange doorlooptijd van de totale ontwikkeling is het echter niet mogelijk om alle werkzaamheden buiten het voortplantingsseizoen uit te voeren. De ontwikkeling kent immers een looptijd van circa 18-21 aaneengesloten maanden. Echter zullen de sloopwerkzaamheden wel plaatsvinden in de minst kwetsbare periode. De overige werkzaamheden zullen geen verstoring opleveren aangezien het plangebied, anders dan de functie als roestplaats, geen essentiële onderdelen van het leefgebied bevat. Op deze manier is geen sprake van verstoring van de kerkuil en wordt artikel 3.1 lid 4 van de Wnb niet overtreden en blijven negatieve effecten op de roestplaats tot het minimum beperkt.

Aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen

Omdat de voorgenomen plannen uiteindelijk leiden tot het ongeschikt raken van de roestplaats van de kerkuil aan De Kraan 37a/b, worden tijdig alternatieve verblijfplaatsen aangeboden. Op deze manier wordt het aantal verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied uitgebreid en krijgt de kerkuil tijdig de mogelijkheid om deze alternatieve locaties in gebruik te nemen, waarmee voorkomen wordt dat artikel 3.1 lid 2 van de Wnb wordt overtreden.

Op basis van het kennisdocument van de Kerkuil van BIJ12 wordt voor iedere verblijfplaats die verloren gaat, minimaal 2 nieuwe permanente verblijfplaatsen aangeboden. Uitgangspunt is dat de alternatieve verblijfplaatsen voor minimaal eenzelfde aantal kerkuilen dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke plaats die verdwijnt. Omdat door de voorgenomen plannen één roestplaats van één kerkuil of hooguit één paartje aangetast wordt, volstaat het om twee 2 alternatieven te realiseren. Deze nieuwe verblijfplaatsen zijn onderstaand nader uitgewerkt waarbij ook de voorwaarden zijn geschetst.

Invulling nieuwe verblijfplaatsen

Om te voorzien in alternatieve verblijfplaatsen die aan vergelijkbare eigenschappen voldoet als de huidige verblijfplaats, wordt invulling gegeven door het plaatsten 2 zogenaamde “kerkuilenschuren”. De kerkuilenschuren worden geplaatst onder de volgende randvoorwaarden:

- ◆ Binnen de kerkuilenschuur wordt één nestkast geplaatst en ten minste één zitplaats in de vorm van een houten balk. De nestkast is potentieel geschikt als nestplaats, maar kan eveneens gebruikt worden als roestplaats;
- ◆ De nestkast bevat de volgende afmetingen, namelijk 75 cm x 40 cm x 45 cm (B x L x H) en een invliegopening van 12,5 cm x 15 cm (B x H);
- ◆ De kerkuilenschuur bevat ten minste de volgende afmetingen 200 cm x 400 cm x 450 cm (B x L x H), waarbij de invliegopening van de nestkast vanuit de binnenzijde bereikbaar is en zich op minimaal 400 cm boven maaiveld bevindt;
- ◆ Zowel de schuren als de nestkasten van duurzaam materiaal is gebouwd, uitgaande van een minimale levensduur van 15 jaar.

Afbeelding 14: Voorbeeld van een kerkuilenschuur (Kerkuilenschuur, 2020)

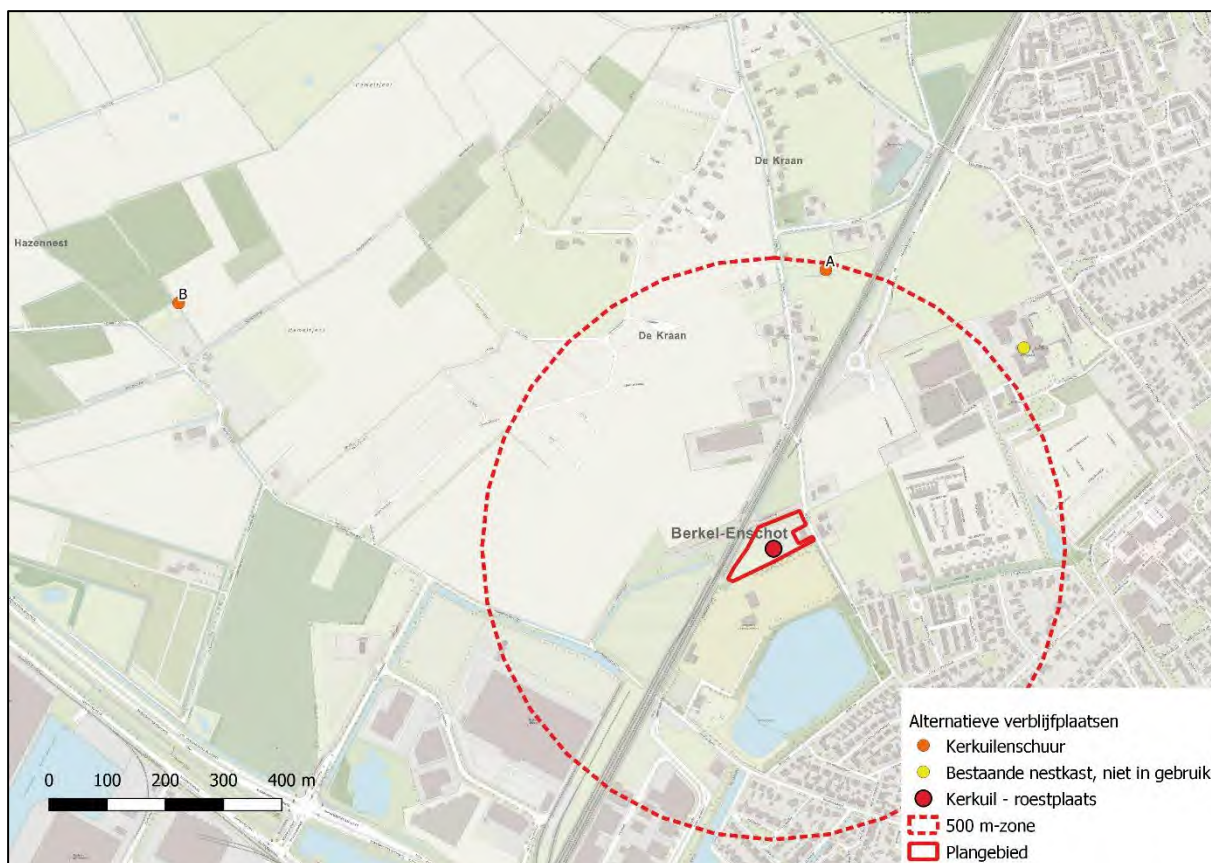
Daarnaast is ten minste één beschikbare nestkast aanwezig in de abdij Koningsoord die in potentie als alternatieve roestplaats kan dienen. Een alternatieve verblijfplaats kan namelijk ook een al voor de betreffende functie aanwezige, maar nog niet in gebruik zijnde verblijfplaats zijn.

Locatie nieuwe voorzieningen

Hoe dichterbij de alternatieve verblijfplaats bij de oorspronkelijke verblijfplaats wordt gerealiseerd, hoe groter de kans is op succes. In de regel wordt ervan uitgegaan dat de alternatieve verblijfplaats binnen 500 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats wordt gerealiseerd, mits dit binnen deze zone een geschikte alternatieve locatie beschikbaar is en deze zich buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden bevindt.

In totaal worden ten minste 2 alternatieve verblijfplaatsen aangebracht in de vorm van kerkuilenschuren op terrein in eigendom van de gemeente Tilburg, gelegen op 485 m respectievelijk 1.110 m vanaf de huidige verblijfplaats. Het feit dat de alternatieve verblijfplaatsen op gemeentelijk eigendom wordt gerealiseerd, betekend een duurzame waarborging dat de verblijfplaats gedurende een lange termijn in stand wordt gehouden. Overigens zijn de locaties van de kerkuilenschuren in overleg bepaald met een ecooloog van de gemeente Tilburg en met de coördinator van de lokale uilenwerkgroep. Daarnaast is in de voormalig abdij Koningsoord een nestkast aanwezig die sinds mei 2019 beschikbaar is (Dijk, 2019). Deze beschikbare alternatieve verblijfplaats ligt op 550 m afstand vanaf de huidige verblijfplaats.

Van de alternatieve verblijfplaatsen bevindt zich 1 verblijfplaats binnen de zone van 500 meter en 1 verblijfplaats op ruim 1 kilometer van de huidige verblijfplaats. De reeds aanwezige en beschikbare alternatieve verblijfplaats in de voormalige abdij Koningsoord bevindt zich net buiten de zone van 500 meter.

Afbeelding 15: Locatie alternatieve verblijfplaatsen

Afbeelding 16 t/m 17: Impressie van de locatie van de te plaatsen kerkuilenschuren (A links, B rechts)

Gewenningsperiode

Kerkuilen hebben de tijd nodig om aan nieuwe verblijfplaatsen te wennen. Gedurende deze gewenningsperiode zijn zowel de oorspronkelijke situatie als de nieuw aangebrachte vervangende voorzieningen beiden aanwezig. Hierdoor kunnen de kerkuilen de voorzieningen ontdekken en verkennen voor de ingreep wordt uitgevoerd. Een voldoende lange gewenningsperiode is nodig om een minimaal succes van de maatregelen te waarborgen. De minimale gewenningsperiode betreft 3 maanden voor de start van de werkzaamheden. Om hier ruimschoots aan te voldoen, worden de

kerkuilenschuren uiterlijk eind april geplaatst. Uitgaande van de voorgenomen planning, zijn in dat geval zowel de huidige als de nieuwe verblijfplaatsen 5-6 maanden aanwezig voor de sloop.

Huidige verblijfplaats ontoegankelijk/ongeschikt maken

Om overtreding van artikel 3.1 lid 2 uit de Wnb te voorkomen, dient de te slopen voertuigloods met daarin de roestplaats van kerkuil voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden, zodat de kerkuil op een passieve wijze aangespoord wordt om de verblijfplaats te verlaten en op zoek te gaan naar een nieuwe verblijfplaats waar in wordt gefaciliteerd. Hierdoor zullen ten tijde van de werkzaamheden geen individuen van de soort aanwezig zijn in de te slopen voertuigloods wordt verstoring voorkomen, waardoor artikel 3.1 lid 1 van de Wnb niet worden overtreden. Wel wordt hiermee opzettelijk verstoord en dus artikel 3.1 lid 4 van de Wnb.

De huidige roestplaats wordt ongeschikt gemaakt door de toegang tot de voertuigloods, ofwel de gehele voorzijde, dicht te maken met behulp van doeken/zeilen. Daarnaast wordt de ruimte aangelicht middels bouwlampen. Dit gebeurt onder begeleiding van een ecologisch deskundige die controleert of de dieren niet aanwezig zijn op het moment dat de gaten dichtgemaakt worden.

De verblijfplaats wordt buiten de voortplantingsperiode ongeschikt gemaakt. Gestart wordt met de maatregelen in de laatste maand van de gewenningsperiode, dus ruimschoots na het realiseren van de alternatieve verblijfplaatsen. In dit geval betekent dit dat de voertuigloods in september 2020 ongeschikt gemaakt wordt.

Inschakelen kerkuildeskundige

De activiteiten worden uitgevoerd onder begeleiding van een of meerdere deskundigen op het gebied van kerkuilen. Hiervoor wordt een ecologisch deskundige aangesteld die voorafgaand een werkinstructie geeft aan alle betrokken partijen en uitvoerenden over de werkwijze en te nemen maatregelen en daarnaast gevraagd of ongevraagd advies geeft en/of ecologische begeleiding verzorgt. Voor de begeleiding zijn ook afspraken gemaakt met de lokale uilenwerkgroep. De lokale uilenwerkgroep zal op vooraf vastgestelde momenten aanwezig zijn bij uitvoering van de werkzaamheden en daarnaast als vraagbaak fungeren voorafgaand, tijdens en na de realisatie. De aangestelde ecologisch deskundige fungeert in dat geval als achtervang voor de vrijwilligers van de lokale uilenwerkgroep. Concrete afspraken, waaronder vastgestelde momenten en contactgegevens, worden nader uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

Zie bijlage 1 voor een nadere uitwerking van wat het bevoegd gezag verstaat onder een ecologisch deskundige.

Monitoring en onderhoud

Monitoring is nodig om een goed beeld te kunnen krijgen van het effect van de maatregelen en de gunstige staat van instandhouding te kunnen toetsen. Voor de monitoring, maar ook beheer en onderhoud, van de alternatieve verblijfplaatsen zijn afspraken gemaakt met de lokale uilenwerkgroep. Met dien verstande dat de aangestelde ecologisch deskundige fungeert als achtervang voor de vrijwilligers van de lokale uilenwerkgroep. De lokale uilenwerkgroep zal de

alternatieve verblijfplaatsen 2 x per jaar bezoeken, omstreeks mei/juni en september/oktober, waarbij gelet wordt op:

- ♦ Aanwezigheid van kerkuilen of sporen die duiden op aanwezigheid;
- ♦ Broedactiviteit van kerkuilen of sporen die duiden op broedactiviteit;
- ♦ Benodigd onderhoud aan de verblijfplaats met het oog op een duurzame functionaliteit.

De monitoringsresultaten worden jaarlijks gerapporteerd en verstrekt aan de initiatiefnemer voor de duur van ten minste 2 volledige broedseizoenen na realisatie. Daarnaast worden de broedresultaten en status van de verblijfplaats jaarlijks (ook na het 2de broedseizoen) geregistreerd en verstrekt aan het Coördinatiepunt Landschapsbeheer van Brabants Landschap, aangezien deze organisatie op provinciaal een coördinerende rol heeft ten aanzien van de soortbescherming van kerkuil.

De nestkast wordt (indien nodig) één keer per jaar schoongemaakt in het late najaar. Tijdens het schoonmaken worden oude nesten, braakballen en prooiresten verwijderd. Op de bodem van de nestkast wordt een laag nestmateriaal overgehouden. Ook wordt jaarlijks ook de deugdelijkheid van de ophanging gecontroleerd.

5.2. Algemeen zorgvuldig handelen

Om te voldoen aan het zorgvuldigheidsbeginsel uit de Wnb, wordt tijdens de werkzaamheden de zorgplicht uit artikel 1.11 van deze wet in acht genomen. Dit houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermden), voor zover redelijk tot het minimum worden beperkt. Onderstaand zijn algemene maatregelen omschreven met als doel het voorkomen of beperken (mitigeren) van negatieve effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten:

- ♦ Voorafgaand aan de uitvoering worden alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de projectlocatie, middels een werkinstructie op de hoogte gebracht van de risico's ten aanzien van beschermde soorten en hoe zorgvuldig dient te worden gehandeld;
- ♦ Voer de sloop- en rooiwerkzaamheden uit buiten de kwetsbare voortplantingsperiode, met name ten aanzien van broedvogels, ofwel buiten de periode half februari t/m september;
- ♦ Neem tussentijds preventieve maatregelen ter voorkoming dat zich beschermde soorten gaan vestigen. Hieronder wordt verstaan dat in het broedseizoen geen opslag van puin of vrijkomend tak-/stam hout plaatsvindt, dat begroeiing regelmatig wordt gemaaid/verwijderd door maaierwerkzaamheden of grondbewerking en dat gronddepots worden afgedekt ter voorkoming van vestiging van oeverzwaluw (*Riparia riparia*);
- ♦ Ondanks zorgvuldig handelen valt verstoring van vooral fauna niet altijd te vermijden. Indien verstoring plaatsvindt, dient een vluchtroute beschikbaar te zijn (met name zoogdieren en amfibieën). Werk niet in de richting van de openbare weg, maar bij voorkeur richting aangrenzend sportterrein zodat aanwezige fauna kan vluchten richting aangrenzende percelen;
- ♦ Ga zorgvuldig om met restafval en stof. Naast de natuurwetgeving dient ook conform milieuwetgeving en het bouwstoffenbesluit invulling te worden gegeven aan een zorgvuldige opslag en afvoer van reststoffen en dient het stuiven te worden beperkt.

5.3. Ecologisch werkprotocol

In het ecologisch werkprotocol staat omschreven welke maatregelen getroffen worden om effecten op de beschermde soorten te voorkomen. Ook staat erin hoe te handelen als deze effecten toch optreden. In het ecologisch werkprotocol staat ten minste vermeld:

- ♦ In welke periode gewerkt wordt, of juist wanneer expliciet niet;
- ♦ Welke activiteiten op welke locatie(s) en op welk moment plaatsvinden;
- ♦ Welke maatregelen worden genomen en wat daarmee wordt gerealiseerd voor de beschermde soorten;
- ♦ Wanneer begeleiding door een kerkuildeskundige noodzakelijk is;
- ♦ Wie de kerkuildeskundige is en wat de deskundige exact gaat doen.

Een aangesteld ecologisch deskundige stelt een ecologisch werkprotocol op. Dit ecologische werkprotocol is te allen tijde op de locatie aanwezig en de inhoud is middels een werkinstructie voorafgaand aan de uitvoering bij de betrokken werknemers bekend. De activiteiten worden aantoonbaar volgens dit protocol worden uitgevoerd door dit middels een logboek en waar mogelijk fotomateriaal te registreren. Dit is een verantwoordelijkheid van de ecologisch deskundige.

6. Bronvermelding

- Beerendonk, v. B. (2019, november 26). kerkuil de kraan 37 berkel-enschot.
- BIJ12. (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0. BIJ12.
- BIJ12. (2017). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis, versie 1.0. BIJ12.
- Bij12. (2017). Kennisdocument Rosse vleermuis, versie 1.0. Bij12.
- BIJ12. (2017). Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0. BIJ12. Opgehaald van BIJ12.
- Boerenwaluw. (2020, 1 15). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/soort/9920>
- Boomkruiper. (2020, 1 15). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/soort/14870>
- Buitengoed Nieuwe Warande. (2020, 1 6). Opgehaald van Ruimte voor Ruimte: <https://www.ruimtevoorruimte.com/bouwgrond-project/tilburg/Buitengoed>
- Chandler, D. (2011). Kerkuilen. Utrecht: Tirion Uitgevers.
- Cools, J. (2017). Onderzoek naar beschermde soorten in het plangebied Kraan 37 te Berkel-Enschot. Ulvenhout: Ecologisch Adviesbureau Cools.
- Cools, J. (2018). Inspectie voertuigloods De Kraan 37a te Berkel-Enschot. Ulvenhout: Ecologisch Adviesbureau Cools.
- Dijk, v. R. (2019, augustus 26). Kastlocaties kerkuil berkel enschot (Driehoek de kraan, hazennest, waalwijkse weg).
- Dijk, v. R. (2019, april 19). Kerkuil kraan37.
- Ecologisch Adviesbureau Cools . (2020, 1 6). Opgehaald van Ecologisch Adviesbureau Cools : <http://www.ecologischadviesbureaucools.nl/>
- Grote Bonte Specht. (2020, 1 15). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/soort/8760>
- Holenduif. (2020, 1 15). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/soort/6680>
- IUCN Red List White-toothed Shrew. (2020, 1 13). Opgehaald van IUCN Red List: <https://www.iucnredlist.org/species/29652/115169607>
- Kerkuil. (2020, 1 15). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/soort/7350>
- Kerkuilenschuur. (2020, 1 17). Opgehaald van Kingfisher Natuurprojecten: <https://www.kfnp.nl/product/kerkuilenschuur/>
- Kleijberg, R. (. (2016). Voortoets Natuurbeschermingswet 1998 Koningsoord Berkel-Enschot. Arnhem: Arcadis.
- Koningsoord Berkel-Enschot 2017. (2020, 1 6). Opgehaald van Planviewer: https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0855.BSP2014014-e001/t_NL.IMRO.0855.BSP2014014-e001.html
- Laarhoven, v. J. (2019, april 22). Kastlocaties kerkuil berkel enschot (Driehoek de kraan, hazennest, waalwijkse weg).

Merel. (2020, 1 15). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/soort/11870>

Natuurbeleid en natuurbescherming. (2020, 1 16). Opgehaald van Compendium voor de Leefomgeving: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl160401-svi-nederland>

NDFF Verspreidingsatlas Amfibieën. (2020, 1 15). Opgehaald van NDFF Verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen>

NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren. (2020, 1 13). Opgehaald van NDFF Verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>

Nederland, R. v. (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

(2015). Omgevingsvisie Tilburg 2040. Tilburg: Gemeente Tilburg.

Sloothaak, J. H. (2019). Jaarverslag vrijwillige uilenbescherming in Noord-Brabant 2018. Haaren: Brabants Landschap.

Vleermuizen in Brabant. (2020, 1 16). Opgehaald van Vleermuiswerkgroep Noord-Brabant : <https://www.vleermuizeninbrabant.nl/vleermuizen>

Vogels in Nederland. (2020, 1 15). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/soort>

Vogels per Provincie. (2020, 1 16). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/provincies>

Vos, C. B. (2016). Advies Noord-Brabantse vrijstellingslijst onder de nieuwe Wet natuurbescherming. Wageningen: Alterra Wageningen UR.

Vragen en antwoorden over Merels en Usutu. (2020, 1 16). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/vragen-en-antwoorden-over-merels-en-usutu>

Wet natuurbescherming. (2020, 1 17). Opgehaald van Overheid.nl: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-10-01#Hoofdstuk3>

Winterkoning. (2020, 1 15). Opgehaald van Sovon: <https://www.sovon.nl/nl/soort/10660>

Bijlage 1: Ecologisch deskundige

Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- ♦ op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- ♦ op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- ♦ als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- ♦ zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- ♦ zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

Bron: RVO / Ministerie van Economische Zaken